

L 645
48

Valtera & Rapas akc. sab., Rīgā, izdotās grāmatas:

- Abbula, P., Skolas Dravas abece. Ilustr. — Skolas Drava. Lasāmu grāmata, Ilustrēta. I un II daļa.
— Latvešu valodas mācība.
— Vadons pareizrakstībā.
- Adamojiča, F., Dabas mācība. Pēē O. Šmēļa pārstrādāta. I daļa, Dzīvnieki, II daļa, Stādi. Ilustrēta.
— Latvijas ģeogrāfija. Ilustrēta.
— Nedzīvā daba. Pirmās zinās iz mineraloģijas, fizikās un ķīmijas. Ilustrēta.
- Ahaža, K., Algebra pamatsk. I un II daļa.
— Algebraiskā uzdevumu krājums pamatskolām. I un II daļa.
- Angļu rakstnieki. Izlase skolām. Zem R. O. G. Urch redakcijas.
— I sēj., Scott, P., Like Gentleman. With notes and glossary by A. Kārklis.
- Ašmāna, K., Latvijas un vispārējā ģeoloģija. Ilustrēta.
- Bača, J., Mazais dzēdatājs. Dzēsmas skolām.
- Bāliņa, A., Dr. Martina Lutera mazais katklemis mījam un skolām.
— Abece skolām un mījam. Ar bildem.
- Berlins, J., Darba lūša vēsture. Ar ilustrācijām.
- Bērziņa, P., Tirdzniecības grāmatu-vešana skolām un pašmācīšanai.
- Bērziņa, K., Jauktās dārza. Vācu lasāmu grāmata ar latv. vārdnīcu. Ilustrēta. I, II un III sējums.
- Blumberga, Logaritmu tabeles, parastās Jeb Briggs. J., Ceima pārstrādāta.
- Bormāna, J., Latvijas ģeogrāfija. Ilustr. — Ar Eiropas ģemes un Eiropa. Ilustr.
- Dava, J., Skolas draugs, I daļa. Abece. Ilustrēta.
— Skolas draugs. Lasāmu grāmata. Ar bildem. II daļa.
— Vadons pēc mācīšanas abecē.
— Darbrakstība.
— Veģetāls skats. Aritmetiski uzdevumi. Ar zīmējumiem. Pirmās un otrās mācības gads.
— Bērnu draugs. Abece ar ilustr.
- Dēkēna, K., Vadons rēķinu mācībā. Ar zīmējumiem. I un II posms.
— Vadons dzimtenes mācībā. Ar ilustrācijām.
— Ies vēstures kurss skolām. I, II un III daļa.
— Eevadluma latvešu valodas mācībā
— Mana pirmā krievu grāmata. Ar ilustrācijām.
- Demne, F., Logarithmorum III et IV decimalium.
- Dišlera, K., Ģeogrāfija pamatskolām. Pārstrādāts izdevums. Ar ilustr.
- Dravneeka, J., Kroevu-latv. vārdnīca.
— Latvešu-kroevu vārdnīca.
— Vācu-latvešu vārdnīca.
— Latvešu-vācu vārdnīca.
— Jaunais vācu tālks. Mācības grāmata pašmācībai.
— Angļu-latvešu un latvešu-angļu vārdnīca.
— Latvešu pareizrakstības vārdnīca.
- Dreimāna, A., Fizika skolai un pašmācīšanai. Arzim. I, II, III, IV, V un VI daļa.
- Dzēsmu grāmata skolām. Garigu dzēsmu krājums.
- Dzīllejas, K., Poētika (Rakstniecības teorija).
- Dzintene, Lasāmu grāmata pirm- mācības skolām. Rīgas skolotāju sastādīta. Ilustrēta. I daļa.
- Eevina, Eichē u. Sūngūita, Aritmetikas uzdevumu krāj. I—IV daļa.
- Endzelis, J. un K. Mühlenbacha, Latvešu valodas mācība.
— Latvešu gramatika.
- Ercinberga, K., Praktiska vācu-latvešu vārdnīca.
- Freudenfelda, K., Epātā Rita lūgšanas bērniem.
— Kristīgā baznīcas vēsture.
— Gaismas avots. Ticības mācība skolām. (Bībeles stāsti, Baznīcas stāsti, Katkisms, Garīgas dzēsmes.)
- Ģeogrāfiskas scenas kartes skolām. Latvija. Eiropa. Planiglobas.
- Ģeogrāfisks atlāss pamatskolām.
— Vidusskolām.
- Graudina, J., Trigonometrija. Teorija un uzdevumi. I, II un III daļa.
- Grünberga, T., Skolas draugs. Abece skolai un mījam. Bagātīgi ilustrēta.
- Grūnera, H. un T. Grünberga, Jaunā kristīgā mīju grāmata Kurcemes skolām. (Bībeles stāsti, Baznīcas stāsti, Katkisms, Garīgas dzēsmes.)
- Gubens, M., 30 tautas dzēsmas koreem.
- Gulhja, E., Latīņu gramatika. Saņemtais kurss.
— Latīņu sintaksis.
- Gustava, P., Ķīmijas pamatjēdzieni. I daļa — Neorganiskā. II daļa — Organiskā ķīmija.
- Jendes, A., Bībeles stāsti. Ilustr. — Baznīcas vēsture. Ilustrēta.
— Ticības mācība. Ilustrēta.
— Vadons un uzdevumi. Rēķinu uzdevumi ar metodiaku vadoni.
— Rēķinu grāmata pamatskolām. I un II daļa.
- Judina, N., Bērnu draugs. Pirmā mājas mācība pareizrakstīgoem bērniem. (Abece, Ticības mācība. Rēķini). Du-tr 30

64-5

48

dubel

4

Abece

Ļatgališu barnim

Latvian alphabet
for children

sastodeja Draugs un bz. F. Trasuns

Reigā

Valtera un Rapas akciju sabidr. izdavums

Eespeests Valters & Rapa
akc. sabiedrības speestuvē
Rīgā, Skārņu eelā № 13.

Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

~~99-16.903~~

0308126459

§ 1.

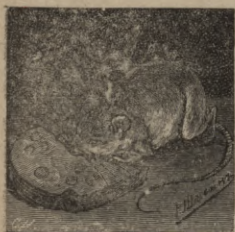
o o

l l

a a

o l a o l a

§ 2.

p p

g g

e e

pele pele egle egle

papa łopa goła ołga połoga
goła pagale

§ 3.

u u

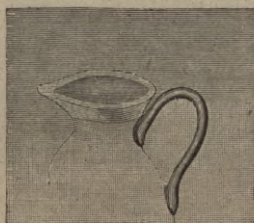
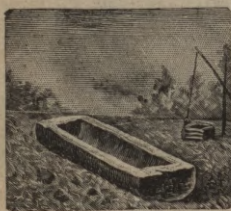
u u

u u

u pe u pe u ła u ła u ga u ga

u pe pu pa u łu łu pu u ga łu ga

§ 4.

S *S* u s a u s a p e l e ś p e l e ś

u ła

o ła

go ła

o sa

u sa

o sa

so ła

to sa

u łu

u sa

su ła

top sa

su łu

pu se

o ła

pe les

§ 5.

kule *kule* o **k**a o *k*a **p**aks *paks*

ko sa		ku ku		ko pu		kup ła
so k a		łu ka		ku pu		ap se

łop sa ko sa; pa pa pa so ku so ka;
eś łu pus ku pu.

§ 6.

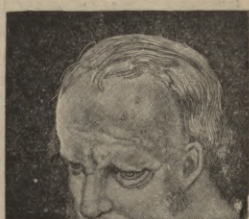

i *i* **l**ī **p**a *lipa* **i** ś *iś*

i s le		lī pa		łe łas		pi
si li		li sa		lī pas		iś

kup ła lī pa; kup łas lī pas; pe leś
iś pi si leś.

§ 7.

r u k a k u **r** p e p i **r** e

r u k a

k u r p e

p i r e

o sa
ro sa
o ku
ro ku

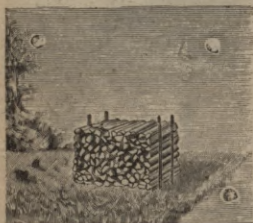
ar
gar
ga ri
ro gi

o ta
o ra
ag ri
ro ka

ru ka
tu ka
per ku
kur peś

kur ir kur pe? eś ru ku oku; kas
ruk otu? pe le ruk otu; pa pa otu
do ra; papa per ka kur peś.

§ 8.

M o t k a k u r m i l a m p a

M o t k a k u r m i l a m p a

o ła	pa pa	ko ła	ru kas
m o ła	ma ma	mo ła	mu kas
ro gi	ło pa	moł ka	kur
mo ki	lam pa	smoł ka	kur mi

ma ma per ka lam pu; eś ku pu ma mu;
 papa per ka moł ku; ap seś moika
 smoł ka.

§ 9.

n o m s su **n** i ko mo **n** as

n o m s

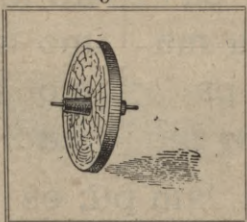
su n i

ko mo n as

u	eś	ni	łap si ne
un	n eś	mi ni	nas
nu	na	mu ni	mał nas
na	mu na	no mi	ko mo nas

mama nas kru ni; papa nas go nim
 gu ni; kam gari no gi? su nim osi
 nogi; kam no mi? mań suni; pa pai
 ko mo nas.

§ 10.

i u di ninas

r **y** pa

kal

i u di ninas

r y pa

kal

me li

pi

mo łu

kul

ma li

upi

ma lu

kulu

łe li

py nu

ko łu

smel

ły ni

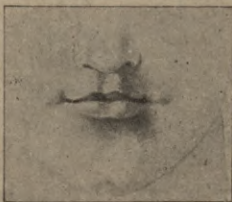
ry pa

ka lu

smelu

eś iudini na su; mama kru ni py na;
mini munu my na mū; pa pai leli ły ni;
melam mela moksa; eś asi ko łu; koł pi
kul pu pas.

§ 11.

t e li

mu **t** e

mo **t** i

t e li

mu t e

mo t i

pe le	te	ło pa	tu
te le	mu te	to pa	moł tu
ro gi	ru ka	mu te	pa
ro ti	ru ta	ro ti	tył tu

te li it pa tyl tu; pa pa mo ła mył tus;
 te guł ta; turi tu pło tu mu ti; upe tak
 ap koł nu; kam mał ni mo ti? te lim
 pył nas mu teś mył tu.

§ 12.

b u te le

b u te le

b i teś

b i teś

gul **b** ś

gul b ś

ło pa	pe ru	te	boł ta
ło ba	be ru	bi te	bom ba
ry pa	sku te le	o bas	boł ti
ry ka	bu tele	bo bas	gul bi

boł ta bu te le; ba gu nu bi tem; pi
 ko pim boł ti kru ni; en ge lu bo ri;
 obi łobi; obas bo bas ba ras; ti gul
 boł ti gul bi.

§ 13.

j aka

j aka

j u sta

j u sta

j o **j**

j o j

t aka

re ja

e ju

ja

j aka

be ja

ej

ji

ł uki

le ja

le ja

jum ti

j uki

se ja

lej

ju sta

mamai beja boł ta ja ka; ej, jem jaku;
 jis jam ju stu; ej, kopoju sku jas; jis
 jum tu ju mej; su ni rej pi re jas; jo je js
 joj pa le ju; jam bor ga seja.

§ 14.

V e ste

v e ste

V y sta

v y sta

V o v ere

v o v ere

oso ra

woso ra

so ła

so **w**a

va ra

van na

spo ła

społ**w**a

vysta

veste

ver

verve

sevi

sev

vabaleś

gołva

sver vervi! jem sev vesti! vosor vystas perej! vyłks gonam jara naprosa; vyłks społvu mat, tykuma namat; eś baroju sovas vystas; tavam sova veste; vorna vabaleś vojaj.

§ 15.

da guns

da guns

du ro vas

du ro vas

dun **d**urś

dun d. urś

oła	mo te	rots	uds
d oła	łu d e	rod s	dunderś
oru	ro gi	mads	durovas
d oru	ro d i	łads	daguns

uds ar dunduri rodi; dud rodim madu; dinu beja dunduri, nakti udi; biteš nas madu; daguns atrun gľudu ładu; tavs ołu đora; atver durovas! tavs dalim montu doła.

§ 16.

ze ke

ze ke

ko **z**a

ko za

na **z**ś

na z ś

ko sa	zeme	eś	zors
ko za	my za	ezś	mozs
syłs	ru ze	nas	asarś
z yłs	zole	nazś	azars

uzułam zami zori; koza zemi kosa; uzułam biza myza; asari ir azarâ; mama, đud zekeś! mań mozs nazś; ezś ad peli; koza ad zoli; vovere tup uz uzuła zora.

§ 17.

žogota

žogota

e ž i

e ž i

mežs

mežs

esi

meži

žuburi

gruži

eži

miži

žydi

žygli

nazi

žugi

žogota

kažuki

naži

žugure

božuži

sed

mežs ar ausim; pa meža moļu it eži; žogota sed uz uzūla zora; esi naži dorgi moksoj; tavs it uz mežu; vosoru kažukâ, zimu kraklâ (mežs); žogota krota asti; lupi meža moļâ.

§ 18.

aiz vad

aiz vad

łai va

łai va

gailš

gailš

izvad	gaili	kaida	gaidi
aizvad	ļaižu	gaita	ļaivas
ga la	kaida	taida	aizneš
gai la	maita	maize	gaili

barni vosoras gaida; eš lupus uz satu ļaižu; ļeļa raize, prosta maize; kaidš kuks, taidas attāseš; gailš uz ļoktas, zornas zemē, mini, kas tys ir? (st nks).

§ 19.

ausš

ausš

raud

raud

nau da

nau da

uga	aka	uz	aukļa
auga	auka	ausš	ļauks
tak	na	oka	gauži
tauki	nauda	auka	raud

mežam ausš, kas ļaukam? sorkona ruze dorzâ auga; bari kumeli skraida pa ļauku; kungam daudz naudas; nauda joskaita; pa ļauku porgoja auka; aukle gauži raudoja.

§ 20.

momulenia

kakiam pele

kas uz kugia

momulenia

kakiam pele

kas uz kugia

mali

zala

kam

muna

meli

zole

kakiam

momulenia

moŭ

zyna

kugia

jauna

malu

zinia

kugius

zinia

es krunius pynu; suniam łobi zubi; kakiam pele mutê;
meitom varganiu navajaga; uz kugia pułks lažu; uz
sulenia sed momulenia; miloj sovu momuleniu!

§ 21.

kas sŁozdà?

kas upê?

kas iudinî?

kas sŁozdà?

kas upê?

kas iudinî?

oła	upe	kołnus	iudini
oła	upê	kołnûs	tergâ
moła	vala	sołas	meżûs
moła	valâ	sołôs	plovôs

pele tup słoždâ; ikořumi vad słoždâ; barni beja łaukâ; kas move upê? zivs dzeivoj iudinî; meżûs ir zveri; plovôs aug zole; puika kop kukâ; nakop kukâ, var nukryšt zemê; zivś zvejoj upê.

§ 22.

capure

capure

acś

acś

muca

muca

ik	vysas	łeli	cercini
cik	cysas	celi	slice
muna	cyła	cepli	acś
muca	capure	całmi	uz acś

muna capure; cela moła pici całmi; pi cepla ca ıra muca; uzacś sorgoj aci; papa lic slici; teci, cercini pa celu; cyti cimi, cyti celi; cyuka ad cela moła; teci ciuceń, pa celu.

§ 23.

puikas

meitineš

peile

puikas

meitine

peile

ustoba
vysi
puika
puišš

myusu
dyumi
jiusu
kiuli

pele
peile
zeile
meitineš

mele
meikle
jiusu
puikas

peile maudojas upē; meitineš ugas lōsa; puikas, minit meikleš; mašns kai vašns — nav vašns; dyuc kai versš — nav versš; skrin kai putnys — nav putnys; ruk kai cyuka — nav cyuka? (Vabale).

§ 24.

šyun

zuši

seši

šyun

zuši
Latvijas Nacionālā
BIBLIOTĒKA

seši

celi	giun	zuti	tukša
celš	šyun	zuši	muca
teli	tur	seši	išu
telš	šur	lemeši	dušu

eš išu zušu perktu; šyveja šudiņ kraktu šyva; šudiņ pastaigošu un reit moceišus, tai soka natikliš; šudiņ moceišus un reit pasteigošu, tai soka ceiteigais; reit, reit, na šudiņ, tai natikli bleniot mok; reit tod eš padareišu vairok, na kai man pisanok.

§ 25.

četri

četri

čyuška

čyuška

łoči

łoči

upe	łočs	caune	guńs
čupa	łoči	čauļa	čuguns
vaci	uļa	četri	čygons
veči	čauļa	veči	čyuška

akminiū gubā beja čyuška; četri vina nagaida; čygonam čygonā tykums.

Čuči guli, ļoča barns,
 šyupeleiša dybynâ:
 tavs aizgoja bišu koptu,
 mote ugu paļaseitu;
 tavs atnesia mada pūdu,
 mote ugu voceleiti.

§ 26.

daguns

daguns

sits

sits

tyļts

tyļts

muna

muns

daguna

daguns

guni

guņš

goni

gons

siti

sits

tyļta

tyļts

boļts

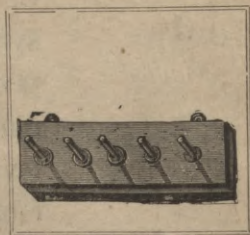
koļts

soļts

beigts

muns daguns; portâ dag gunš; gons gona guviš,
 vuškas un cyukas; maļns kai vaļns; par upi tyļts;
 oluta iudiņš soļts; zerniu pyļns sits; mini meikli:
 zyļts sits pyļns boļtu zerniu (pi debešim zvaigzneš).

§ 27.

rudzi

dzeńś

vadži

rudzi

dzeńś

vadži

veru

siržu

snidze

vadzi

dzeru

dzeržu

klidz

vadži

rūzi

dzeńś

ołga

spradzi

rudzi

dodzi

ołgadži

spradźi

niu rudzu godś; dzerdi, kai snidze klidz; dorzâ daudź ružu; dzarojam dzaroja vołuda; ołgadži taisa vadžus; spradži nuad łynim łopas; eś dzeržu kai dzerveś klidz.

§ 28.

pūds

dodzs

mežs

pūds

dodzs

mežs

pūdi	dodzi	vadzi	gaisa
pūds	dodzs	vadžs	gaiss
udi	rudzi	sveši	meži
uds	rudžs	svešs	mežs

motei beja čuguna pūds; tik ļeš, kai uds; teiruma moļā aug oss dodzs; rudžs garoks na kai mižs; vadžs ļust, kad pyms; atminit, sveši laudiš, kas sed koļna galeniā; beja gaiss reits; myusim apleik tymss mežs.

§ 29.

vedia

kopia

štaucia

vedia

kopia

štaucia

vedi	pajemi	dzeri	štauci
vedia	pajemia	dzeria	štaucia
grobi	kopi	nesi	klidzi
grobia	kopia	nesia	klidzia

kas vedia vazumu? tavs vedia vazumu; kas kopia kukā? puika kopia kukā; kas štaucia guvi? mote štaucia guvi? jei nesia pinu uz ustobu, devia barnim un ji dzeria; ļaime klidzia, ļaime brečia kalneniā stovadama.

§ 30.

U.

Uzuļs.

Uzuļs ir rasnys, styprys un kupļys ļopu kuks. Uzuļam ir rasni, leiki zori, plotas zaļas ļopas. Uzuļā aug zeileš.

Upeite.

Upeite sokumā ir mozenia, bet aizvinam palik ļeloka; tai pat barnu zynošonas ir mozas, bet aizvinam palik ļelokas; i eš vēl ļosu un mocus abece.

Kas naskrin pret koļnu? (u—e—p)
Boļta plova, maļni ļupi,
vajag gndra ganeitoja? (—mota).

§ 31.

C.

Celiniks un ubogs.

Celiniks sastopa ubogu. Ubogs beja pikusiš un izalciš. Celiniks devia jam naudas. Ubogs nu sirdš par tū pateicia.

Cyuka rogu gryb, koza nadud.

Cik cart, tik skaidas ļac.

§ 32.

V.

Vyļks.

Vyļks ir luti nyknys un rejeigs zverš; jis zug vuškas, telus, syvanus, kumelus un sapleš pat guviš un zyrgus. Vyļki kreit versā cyļvakim ar.

Vyļks spoļvu mat, tykuma ņamat.

§ 33.

K.

Kurpiniks.

Kurpiniks taisa zobokus, kurpeš un postolas nu ōdas. Kurpiniks numerej koju, sagriž ōdas. tod šyun.

Kur dorbs, tur maize.

Vysi maņ ļobi beja,
Kad es pate ļoba beju;
Vysi maņ slykti beja,
Kad es pate slykta beju.

§ 34.

M.

Mote.

Mote mani mozu kupia, aukleja, baroja un gerbia. Maņ jai par tū jopasateic. Vacumā es ju kupšu.

Mozi barni motei spiž rūkas, teli barni spiž sirdi.

Mini meikli: Moza, moza mucenia, divejadi alteni? (—la).

§ 35.

A.

Asarš.

Asarš ir zivš. Asari
dzeivoj upšs un azaršs.
Asaram ir citas zveinas
un osas spuras. Makškerē
asarš kužas ļabi.

Kam tu noci, zimeleiti,
Ar vosoru ceineitiš!
Meš byut tevi redzejuši,
Meš byut tevi aizdzynuši.

Meš byut tevi aizdzynuši
Ar ruzeišu zidenim,
Ar ruzeišu zidenim,
Ar zalom ļapeniom.

§ 36.

P.

Putni.

Putni dzeivoj! mojšs, mežšs un
uz teirumim. Moju putni ir: vystas,
zuššs un peilešs. Mežš dzeivoj:
rubyni, medni, ergli, vonogi. Uz
teirumim ir: žugureš (starkas), cei-
ruli, ciļovenias, vornas.

Vonogi un ergli ir pleseigi
putni. Pleseigi putni ad cytus
putnus un dzeivinikus

Puiseitš sovū kumeleniu
Kai pukeiti darynoja;
Puiseitš sovā kumelā,
Kai meitinia vainiukā.

§ 37.

E.

Egleite.

Egleite zala zimu, zala vosoru. Uz zimas svatkim egleiti izpuškoj ar sveceitem un dovonom. Barnim egleite atnas lešu pricu.

Meikle: Vysi kungi svorkus vaļk, treiš vin navalk. (—gl—, pr—o—, p—gl—e).

§ 38.

B.

Barni.

Barni svatdiñ izgoja pastaigotu. Uz plovas ji pasaspeleja, piļaseja zem neicu un aiznesia motei. Par ļobim barnim vacokim leša prica.

Meikle: Mozs veireišš, oss, òss cerveritš (—ite).

Biteitem, moseniom | Biteš povas naslideja,
Beja dzeivot boleniūs; | Meitas naida natureja.

§ 39.

D.

Div kozas.

Div kozas sasatyka uz
laipas, kas goja par upeiti. Kai
jom porsameit, kad laipa šaura?
Vinai kozai vaidzeja gristiš atpa-
kal un dut utraj celu. Bet
nivina koza nagrybeja palikt
mozoka. Kozas sōka kiļdotiš
un badeitiš. Bodutiš kojas slej-
deja un obas kozas isavela
iudini.

Daudzreizu lepneiba igryuž naļaimē.

§ 40.

G.

Guvš.

Guvš ir mojas kustušs.
Guvš dud pinu; nu pina
dabojam krejumu un svistu.
Guvš mums atnas daudz
loba, del to vajaga jos
labi kupt.

Gudra syļa vovereite,
Gudri barnus audznoja:
Pate edia pumpurenus,
Barnim devia kudulenius.

§ 41.

S.

Skōla, barni.

Skōlā, barni, isim skōlā,
Ku meš satā dareisim!
Skōla gudreibu mums sulei,
Satā mulki paliksim.

§ 42.

Ļ.

Ļočs.

Ļočs nusaveria, kai zemniks licia Ļukus un pordevia jus par Ļobu naudu. Ļoba lita nauda! Grybeja Ļočs ari naudu pelneit. Ļukus likt nav gryuta lita. Ļočam spaka voi cik! Sōka Ļočs likt Ļukus, bet kuru kuku jis jam, tys nuļust, kuru jam, tys nuļust. Ļočs nuļauzia daudz kuku, bet Ļuka nanulicia nivina.

— Par ku es navaru nulikt nivina Ļuka? — vaicoja Ļočs nu zemnika.

— Par tū, ka tev, draugs, daudz spaka, bet moz paciteibas! atsa-ceja zemniks.

Ar paciteibu Ļočam vigli Ļukus nulikt, barnim izamoceit gromotā.

§ 43.

Z.

Zyrgs.

Zyrgs mums dora daudz ļoba. Ar ju aram un ecejam teirumus, vadam vazumus, braucam un jojam. Lobam saiminikam ir ļobi zyrgi. Ļai byutu ļobi zyrgi, vajaga jus ļabi kupt un barot. Ļai zyrgi varatu it pa citu celu un krivasym, jim pi nogim kalvs pisyt dzelza pokovus.

Cyti puiši peickas veja,	Cyti puiši zyrgus kiula
Eš baroju kumeleniu;	Eš gruzeišus kustynōju.

§ 44.

J.

Jauno peleite.

Vaco pele izgoja bareibas maklatu. Jei saceja jaunim barnim: „Barni! palicit oĶā, cikom eš atnokšu atpakaļ. Jums cytaidi var nutikt kaida naļaime“. Cytas jaunos peleites, kļauseja moteš, bet vina dumoja: „Kaida maņ naļaime var nutikt, kaļ pasaveršu, kas ir orā aiz olas!“ Jei izteceja nu olas, bet kakis jos jau gaideja, sagrobia un nureja viņā kimusā.

Eš meitinia, moza beju,	Jaunu, vacu kļauseidama!
Kļausu jaunu, kļausu vacu;	Pate tyku saimineica.

§ 45.

I.

Izalciš ubogs.

Ubogs beja izalciš. Jis goja nu satas uz satu dovonu ļugtu. Pi vinas mojas durovom beja ļels suņš. Jis sōka stypri rit. Ubogs nusabeida, nudumoja, ka tam te ar niko nadūs un grybeja it tolok. Bet saimineica izdzerda suna rišonu, isaucia ubogu ustobā un ļabi pamiloja.

Rej, rej, suneit, tik nakud. Izolkušam goruza dorga.

§ 46.

U.

Ustoba.

Ustobā dzeivoj laudiš. Ustobu sylda cepliš, kuru kurynoj ar moļku. Gāisma ustobā nok caur ļugim. Vokorūs un reitūs aizdadzinoj lampu, sveci voj skoļu. Ustobā ir goļdi. krasli, guļtas, skapi un dažaidas litas.

Syļta, jauka ustabenia,
Barza moļku kurynota;

Vēl syļtoka, vēl jaukoka,
Kad tavs, mote ustobā.

§ 47.

N.

Nusamaldejuse.

Mozo Grita paļyka vīna mojā. Jei sadumoja it ugu paļaseitu, pajemia peitineiti un aizgoja uz mežu. Mežā Grita atroda daudz ugu, pila-seja peitineiti un grybeja it uz satu. Mežs beja ļels. Meitine dumoja, ka it uz satu,

bet jei goja aizvinam dzilok mežā. Gon jei klidzia, gon raudoja, bet molas atrašt navareja. Pinocia vokors, pinocia naktš, un Grita paļyka mežā. Utrā dinā dzymdynotoji ar ļelom mukom ju atroda gļūži nuneikušu. Ļabi, ka pleiseigi zveri jos nasaplesia.

Nu to ļaika Grita bez vacoku zinias niko nadareja.

Kurs putnešs agri celas

Agri slauka daguneniū;

Kurs bernešs motešs kļausa,

Agri edia brukasteniū.

§ 48.

R.

Rudzi.

Rudzi ir ļabeiba. Jus sej ļabi maslotā teirumā rudiņ. Rudzu maize ir myusu diniško bareiba.

Sēju rudzu teirumeniū

Ezerenia malenia:

Skaiški vilņioj ezerenš,

Vilņioj rudzu teirumenš.

Mok rudzeitš vilni mešt

Leļajā teirumā;

Patš aiz pricas navareju

Maleniā stovadams.

Ai rudzeit, rugaineit,
Tovu daiļu augumeniū!
Teviš del Voczemē
Zaļta naudu kaļdyņoja.

§ 49.

T.

Tigerš.

Tigerš ir pleseigs zverš. Myusu mežūs tigeru nav. Ji dzeivoj cytôs syļtokôs zemēs. Pec izskota tigerš ir kačam leidzeigs, tik daudz ļeloks par kači. Tigerš kreit cyļvakim versum.

Tautas dzisma.

Tup začēiti, teirumā
Uz paļako akmistenia;
Dagaideisi vyļku pulku.
Vyļki tevi iraudzeiš.

§ 50.

O.

Omots nateik łomots.

Otvoru Andryvš isamoceja kalva omotu. Cauru dinu jis koļa pa sovu smedi, ka dimdeja vin. Dorba Otvoru Andryvam nikod natryuka, del ko jis beja ļabi porticiš un ipelnejš dažu kapeiku naudas.

Tautas dziskas.

Orojs ora celamoļa
Divpaleiga grybadams;
Divs paleidz orojam
I celenia gojejam.

Orojeņ, boleleņ,
Vysas tovas kojas zid;
Nu kojeniom zidi byra,
Nu ruceniom sudobrenš.

§ 51.

Ž.

Žurka. (Rataste).

Žurka beja ļēla gudryneica. Reizi jei iraudzeja sļozdu, pasasmeja un saceja: „Cylvaki dumoj, ka meš, žurkas, isim sļozdā jus tauku astu un liksimeš sevi nukert. Meš tu ļabi saprutam, un ji myusu nopimoneiš. Bet taukus pausteit gon var: nu to vin sļozds nasa-kryšš.“ Žurka goja sļozda tauku usteitu, drusceiti pisadyuria pi taukim, un sļozds sakryta.

Ikoreiba un gudru vad naļaimē. Dori ku darei dams, apdumoj goļu. Gudram gudra naļaime.

§ 51.

Š.

Škursteniu slauceitojs.

Škursteniu slauceitojs it nu vinas satas uz utru, kop uz škurstenim un izslauka kvapus, lai ti naaizadag. Sluta ar smogu bumbu pisitas pi garas verveš, kuru škursteniu slauceitojs voļkōj uz augšu un laiž uz leju, cikom skursteni kvapi nav izslauceiti. Vaigs, rūkas un drēbeš škursteniu slauceitojam gluži maņas, bet pat tū jis pelnej lōbu oļgu.

Maņns dorbs, boļta maize.

§ 53.

Č.

Čyuška.

Čyuškas dzeivoj purūs, mežamoļōs un akminiu vydā. Pi mums čyuškas ir mozas, divi daudz jo trēis padus garas. Bet syļtōs zemēs ir ņelas, milžu čyuškas, kuras pec garuma un rasnuma leidzeigas boļkom. Čyuškas porteik nu mozokim kustunim — pelem, vardivem, putnim un torpim, kurus jos nurej nasakustus. Čyuška var nureit daudz rasnoku medejumu, nakai jei pate. Čyuškas kudums ir gifteigs, todel nu čyuškom josasorgojas. Eži, saski un starkas ķer un ad čyuškas. Čyušku kudums jim nakait. Zimu čyuškas pavadej oļōs aizmygušas.

§ 54.

H h; F f.

Helena ir meitiša vords. Holandija valstš. Holandijā dzeivoj holandiši. Holandijā daudz fabryku. Fabrykōs strodoj daudz laužu.

§ 55.

vins 1	I	seši 6	VI
divi 2	II	septiņi 7	VII
trīs 3	III	astoņi 8	VIII
četri 4	IV	devēni 9	IX
pīci 5	V	desmit 10	X

§ 56.

Mozi un ģeli burti.

a A, b B, c C, é ě Ć, d D, e E, f F,

a A, b B, c C, é ě Ć, d D, e E, f F,

g G, h H, i I, j J, y Y, k K,

g G, h H, i I, j J, y Y, k K

l L, t T, m M, n N, o O, p P,

l L, t T, m M, n N, o O, p P,

r R, s S, š š Š, t T, u U, v V,

r R, s S, š š Š, t T, u U, v V,

z Z, ž Ž.

z Z, ž Ž.

Zeimes, kuras nav joizsoka, bet pi kurom losut japistoj:

. punkts	? jautošonas zeime
: divpunkts	! izsaukšonas zeime
, komats	— dumu zeime
; punkts-komats	- vinošonas zeime

„—“ runas zeimes.

Pošskaniu garuma zeimes:

— { stiptais garums
— { ļaustais garums.

1. Pirmais dorbs barnim.

Pirmais dorbs bernēnim —
Ļabprot kļauseit vacokim;
Tod uz skōlu pasasteigt,
Vysu ļobu moceitiš,
Ļobūs tykumūs ar gudu
Cauru myžu nudzeivot.

2. Boryneite.

Aneite beja boryneite. Tavš un mote jai mozai beja numyruši. Aneiti pijemia sveši laudiš. Jei tim aizvinam beja pakļauseiga. Pret cytim ari jei beja ļaipna. Del to vysi Aneiti miloja.

3. Čito čauļa.

Barnš atroda pi ļozdas rikstu. Jis grybeja apešt kuduļu, bet čauļa beja cita — nevoreja jōš porkušt. Bet barnš naatsaļaidia. Jis vysaidi pyulējas, cikom, porkudia čauļu un apedia gordū kuduļu.

Miļais barnš! Izamoceit gromotā skaiteit nav viglok, kai riksta kuduļu porkušt. Bet pasapyulejiš. Tod tiks pi soļdono kuduļa, pi gudreibom, ku gromotas dud.

4. Ocu stikleni.

Daļš soka uz tavu: „Tet, nuperé maņ ocu stiklenius, eš ari grybu gromotā skaiteit, tāi pat, kai tu.“ Jis dumoja, kai uzliks stiklenius už daguna, tāi vareš gromotā skaiteit bez moceišonos. Ļabi, eš perkšu tev stiklenius, bet tik barnu stiklenius, atsaceja tavš un nuperka puikai abeci.

5. Mozi barni.

Leni leni berzeņš auga,
Leni lōpas darynoja;
Leni augu pi mamenias,
Gudru jemu padumeniu.
Seiki, mozi žagareni
Poši pyutia, poši daga;
Seikas, mozas meitineiteš.
Pošas verpia, pošas audia.

6. Ļobais puika.

Vacais tavs idevia puikai treiš kapeikas.
Puika par itu naudu nuperka bulku. Cēla-
moļā jis iraudzeja ubogu. Puikai palyka
uboga žaļ. Jis atdevia ubogam bulku un
patš priceigs aizteceja uz satu.

Ļobi dorbi sirdi priecnoj.

7. Paleidzi ļabprot.

Kad tev kaidš darbeņš veicas
Un prica sirdī teicas,
Tod atmiņ tymā salteniā
Ar nabadzeniu tryukumā.

Un kad kaidš bedeigs vorstejas,
Pi tovom durom žalojas,
Tod ļabprot taidam paleidzi
Un asarenias nustauki.

Divs-zyn, voi breidš nav tyvumā,
Kur tryukš tev pošam paleiga
Ku grybi, ļai tev cyti dora,
Tū dori vysim cytim ļoba.

8. Meileigi barni.

Beja svatdinia. Tavš goja apskateit teirumus. Jis jemia barnus ari leidza. Barni plyucia pučes un aiznesia jos mameniai uz satu. Mameniai par tu beja lela piica.

9. Puika un akmistenš.

Puika:

„Ulenia iurmoļa,
Kai tu tik gludona?“

Akmistenš:

„Vilni mani skoļoja
Šur, tur matoja.“

Puika:

„Kad maņ kod speidatu
Tāi muni svorcenī!“

Akmistenš:

„Naguli aceplē,
Teišam tū panoksi.“

10. Slinkis (natiklīs).

Reizi dzeivoja puika, kas protā tureja vairok edini, nakai dorbu, vairok dumoja par nikim, na kai par dareigom litom. Cyti barni, kas ļabi mocejos gromotā, ju saucia par natikli un nagrybeja ar ju kupā it.

Natiklam tys nimož napatyka un jis dumoja: „Paga, paga! es jiusim parodeišu, ka es ari varu ļabi moccitiš!“ Jis paje-mia gromotu, izgoja orā un apsada uz bluča pošā cela moļa, kur vysim joit garum. Gromota puikai gon atvarta, bet atkortiņ apsagrizuse, un burtim goļvas karynej uz leju. Natiklam par tu nav nikai-das badas. Jis tikom verias gromotā un šyupoja kojas, cikom isnaudia un sōka kiukot.

Bet kas ti nok ap dorza styuri, borzdu purynodams, roguš mato-dams? Tys ir ozš, kas sovus goļvas dorbus vysuļobok prut un rogi jam ļeli un pire cita. Jis piit pi snaudula un redž, ka tys mat ar goļvu.

„Hm, jis laikam gryb ar mani badeitiš“, ožs dumoj, papurynoj borzdu, pasacel uz pakaleškojom un — paukš! puikai taišni pirė. Natikliš pormat kyuleni un kligdams vaimanodams skrin uz ustobu. Izamocejiš jis nav ni vorda, bet pirė ėla pupona. Ožs stov un breinojas par vigtu uzvaru un veras, voi nanoks vėl kaidis natikliš, kas niko nav mocėjiš un gromotu ėaseidams snauž.

11. Leidziteigo meitinia.

Ilzeiteš mote saslyma un guleja uz guftas. Doktorš jai ėyka dzert ryugtas zoleš. Slymai motei beja gryuti tos zoleš dzert. Tū redzeja

Ilzeite. Jai beja moteš žal, un jei saceja: „Mameñ, dud mañ tos ryugtos zoleš, eš jos izdzeršu tova vitā.

Tik stypri Ilzeite miloja sovu mameniu.

12. Gudeigs atradejs.

Puika atroda uz cela nazi. „Nazš beja boľtu spoľu un divejim esminim. Puikai jis stypri patyka. Te puika iraudzeja kaidu meitini, kas skatejos uz zemi un raudoja. „Ko tu meklej?“ puika vaicoja. „Naža!“ saceja meitine. „Kaidis beja tev nazš?“ — Boľtu spoľu, divejim esminim.“ Puika tiulen atdevia atrostū nazi meitinei. Meitine beja luti priceiga un sirsneiġ pateicia gudeigam atradejam.

13. Tautas dzisma.

Sauleit teci tacadama,
Eš paļyku pakresli,
Nav sovas momulēnias,
Kas icela sauleitē.

Teč, sauleite, pagaid maniš,
Ku eš tev pasaceišu:
Aizneš munai mamulēnias
Ļobu, ļobu vakareniu.

Jau sauleite zamu, zamu,
Mamulēnia toli, toli;
Taku, taku, — napanoku,
Saucu, saucu, — nasasaucu.

14. Veikļa meitīnia.

Marta vēl beja moza, bet jei jau strodoja
dažus dorbus. Jei šlauceja ustobu, mozgoja
traukus. Mozo Marta mocejos ari adeit, šyut
un sprešt. Bet vysmeilok jei mocejos gromotā
skaiteit.

15. Ivenia,

Izauga ivenia
Upeiteš moļā,
Ni eisti koļnā,
Ni eisti lejā.
Cik smēlu iudini,
Tik aplaisteju,
Ju ļabi ļaisteju,

Ju kupli auga;
Ju kupli auga,
Ju zalas ļopas;
Ju zalas ļopas,
Ju boļti zidi;
Ju boļti zidi,
Ju gordas ugas.

16. Mosa un bolelēnš.

„Kur tu josi, bolelēn,
Kumeleniu sadļodams?“
„Teč, moseņ, navaicoj,
Atneš munu zeidauteniu!“
„Kur tu josi, bolelēn?
Eš atnešu zeidauteniu!“
„Teč, moseņ, navaicoj,
Atneš cauniu capureiti!“

„Kur tu josi, boleleń?
Eš atnešu capureiti!“
„Teć, moseń, navaicoj,
Atneš munu zubineniu!“
„Kur tu josi, boleleń?
Eš atnešu zubineniu!“
„Karâ jošu eš, moseń,
Tavu zemi aizsorgotu.

17. Peleiteš.

Peleiteš sagoja apspristu, kai varatu izasorgotiš nu kača nogim. Jos

saceja: „Tys pless sagiusta myus vinu pec utras un aprej.“ Goļâ jos nuspridia — pisit kačam treikulenius, tod varešut dzerdet ju nokut un pi ļaika aizbegt. Padums ļobs, bet paļyka naizpildeits,

kas jemsis kačam treikuļus pisit.

18. Gordos zemneicas.

Mote Joneišam ļyka nešt tavam uz teirumu brukastš. Cela moļâ Joneitš iraudzeja skaistas zemneicas, nuļyka brukastš uz cela un sōka zemneicas ešt. Zemneicas beja luti gordas. Joneitš jos edia un sovu dorbu gļuži aizmersa. Patam pi brukastim pigoja suņš un jos apedia. Joneitš raudodams aizgoja uz satu. Par suni jis nabeja padumojis.

Natāime nanok brakdama.

19. Divi zynotu.

Kaidš puika atroda uz celia moku ar nauda. Jis tu atdevia tam, kas beja pazaudejis. Kaidš utrys puika tu redzeja un saceja: „Gotovs mulkiš. Par ku tos naudas napatureji patš? Kas zynotu, ka tu ju esi sajemiš.

— „Narunoj tã!“ atsaceja gudeigais puika: „Divi vinaidi zynotu: muns Divs, ku eš beistus, un muna sirdšapzinia, kas mani tisoj.“

20. Divs ir vysur.

Divs ir tur, kur saule it
Un kur pučēš ļaukā zid;
Divs ir tur, kur putneš dzid

Un kur torpenš zemē lin,
Vintulš byudams nasabeistiš,
Jo pi teviš palik Divs.

21. Barns un putneni.

„Labreit jius, meili putneni,
Kam dzidit jius tik skaneigi?
Vyss mežs nu jiusu dzismom tryc,
Voi varu gavilet jums leidz?“

— „Meš dzidim zemeš jaukumam,
Meš dzidim Divam valdnikam,
Kas uztur putnus, bernenius,
Apsvetej vysus mozenius.“

22. Ikoreigo ļopsa.

Ļopsa staigoja pa mežu barei-
bas makladama. Jei pigoja pi
kaidas bedrēš, kas beja apkrauta ar
skujom, bet vydā pi mīta karyneja
vysta. „Ti medinika dorbi!“ dūmoja
ļopsa. „Zam skujom ir bedre, un
vysta karynej pi mīta, ļai mani
imoneitu bedrē. Eš tu ļabi saprutu
un del to maniš napimoneiš. Bet
apsavert tu vystu gon varu. Maņ
luļi pateik uz vystom vertiš!“ Ska-
teidamos vystā, ļopsa pigoja tyvu
un ikryta bedrē. Atgoja mediniks
un numauciu ļopsai ūdu.

Ikoreiba vad naļaimē.

23. Napateiceiba.

Mediniki dzyna meža kozu. Koza pasaslepia aiz kupļa kryuma. Mediniki jos nairaudzeja un aizgoja garum. Nu koza sōka nuešt kryumam ļopas. Par mozu ļaiceniu kryums beja gļuži pļyks. Bet vins mediniks beja palicīs pakal. Jis kozu iraudzeja un nusovia. Koza merdama saceja: „Tū beju pelnejuse byudama napateiceiga sovam aizsorgotojam.“

Napateiceiba pasaules oļga.

24. Meikleš.

Div reizeš pidzimiš, atpakaļ ecej. (V—sta). Moza, moza sivenia, versā symts ļakateniu. (—ist—). Atsit myuru, daboj sudobru, atsit sudobru, daboj zaļtu. (—l—). Vins soka: „Maņ zimu gryuti!“ utrys soka: „Maņ vosor gryuti!“ trešs soka: „Maņ vinaidi gryuti! taida maņ zima, taida vosora“. (—o—o, —a—, —o—i, — —rgs). Ni kuks, ni cyļvaks, bet ļopu un prota dizgon (gr—m—t). Akminia kojas, kuka vadars, cysu capure goļvā (M—ja). Meža veirs, teiruma svorki. Zimu ad, vosora gul; misa sylta, bet ašnia nav. (Kr.) Mute ir, zubu nav. Mozs, mozs ezereņš, vysapleik zveiniceni. (Bļ—da). Dzelža ciucenia, pokoļu! asteite. (O—ta). Vosor kažukā, zim krakļa (M). Veirs stov, moti šnioc.

25. Melš.

Puika ganeja meža moļā ļopus. Jam inocia protā izbidet mojnikus. Jis sōka kligt: „Vyļks ļupūs! vyļks ļupūs!“ Mojiniķi nuticeja,

saskreja, nu vyļka ni smokas. Bet puika stov un smejas. Pec kaidom dinom vyļks patiši izleida nu kryumim. Puika nu klidzia: „Vyļks lupūs! vyļks lupūs!“ bet tagad nivins jam naticēja un naskreja paleigā; vysi dumoja, ka puika otkon maļoj. Bet vyļks nukeria tukļokū jaru un aiznesia.

Jo reizi utru pivilsi, tod tev utreizi naticēs, kad ar patiseibu runosi.

26. Skudreite.

Slinkiś kundzeņ, ej pasaskotis uz skudreś darbeniu. Nu jos tu vari mocoitiś pavadeit ļajceniū. Skotis cik ar mozu spaku ņei jau ir paspejuse! Voi tu nasabeisiś graka, kad vēl tai slinkosi.

27. Dorgi akmini.

Vins bogots kungs reizi rodeja dažaidus dorgus akminius un lilejos

ar tim. „Bet cik jiusim iti dorgi akmini? pelnias atnas?“ kaidis tū vajcoja. „Ji pelnias, nanas nikaidas“, atsaceja bogatais kungs. „Nu tod nocit, eś jums rodeišu sovus akminius“, saceja utrais. Jis vedia bogotū kungu uz moļtivism un saceja: „Jiusu akmini ir dorgi, bet ļobuma un pelnias nanas nikaidas;

iti muni akmini ir ļati bet pelnias un ļobuma atnas daudz.“

Nasadzeņ pec grezneibas, bet igodoj litas, kuras dareigas.

28. Vorpas.

Kaidis zimmiks ar sovu mozū daļu goja caur rudzu teirumu. „Tet, par ku cytas vorpas nuleikuśas uz zemi, bet cytas stov uz augšu?“ daļs vaicoja. Tavs nurovia div vorpas un saceja: „Veriś, daļs: tei vorpa, kas nusalikuse uz zemi, pyļna skaistu, smōgu gryudu; bet tei, kas sovu goļvu tureja tik augsti, gļuži tukša un vigļa“.

Dažā tukšā galveniā
Ir aizvinam lepneiba.

29. Streida augli.

Divi puikas — Jančs un Jaška atroda vacas auklas goboļu. Ji sōka streidetiš: kotrys grybeja aukļu paturet. Jaška teiciaš aukļu pamanejiš, Jančs pyrmais paceliš. Ji sajemia aukļu vins aiz vina goļa, utrys aiz utra goļa un stypri stipia, cik spadami. Te aukļa portryuka un obi puikas isavelia dublūs.

Utreiz ti pošī puikas Jančs un Jaška atroda rikstu un otkon sōka streidu. Nu Jančs teiciaš pyrmais rikstu iraudzejiš un Jaška pyrmais paceliš. Pa tu laiku pinocia kaidš lēloks puika, Andryvš, un tys jemias streidu izškert. Jis pajemia rikstu, porkudia ju un saceja: „Tev, Janci, vina čaula par riksta iraudzeišonu; tev, Jaška, utra par pacelšonu, bet kudulš palik maņ par tisas izprišonu.

Kas vysu tison izprišit lik,

Tam tikai čaulas pošam teik.

Mirs baroj; namirs pusta. Mirs atnas maizi, namirs raizi.

30. Oži un vyļks.

Divi oži sōka streidetiš un badeitiš. Vyļks tū nusaveria, mudri, mudri piit klot un gryb byut par škireju. „Ļabi“, saceja oži: „nusa-stojiš mums vydā un kļausiš myusu syudzeibōš.“ Bet vyļks tik ļaizos vin; jis dumoj papišku apreit vaineigū un tod tu utrū. Oži ar nav gluži mulki. Ji saprut, kas vyļkam aiz odas, ļabi atsasper un nu obejom

pusem vytkam tãi sper sonûs, ka jis palik zemê gulut. Cikom vytkas atsajedzia, oži jau señ smidamis prujom.

Inaidniks navar byut par škireju. Jo inaidniks kłot, tod beidzit vysus streidus un kupã turyteš preteim, ļai ju porspatu tãi pat, kai oži vytku.

31. Boryneite.

Moza beju, naredzeju,
Kad numyra tavs mamenia;
Nu atrodu ganeidama,
Kur guleja tavs, mamenia.
Boļtã smilšu kalneniã
Zam zalajom vaļanom.
Celiš augšã, tavs, mamenia,
Eš pacelšu veleneniu!

Eš tev teikšu, tavs, mamenia,
Ku mañ dora sveša mote:
Sveša mote mani syuta.
Pi obeleš reikšu gristu.
Pi obeleš pistojuse,
Kai pi sovas momulenias
Berst obelei boļti zidi,
Mañ berst gaudas asarenias.

32. Ļopsa un ozš.

Ļopsa reizi vystas kerdama ikryta okã. Par ļaimi okã beja nadaudž iudinia. Ļopsa navareja ni nusleikt, ni orã tikt. Te pinok ozš, breinojas un vaicoj: „Ku tu, kaimiñ, te dori?“ — „Atsapyušus!“ Ļopsa atsoka; „Tur augšã korsts, te vasoks. Un iudiñš te ir tik gordš, kaida sovã myužã nabeju dzaruse. Voj tu ar nagrybi pasadzert? Mums te obim vitas dizgon.“

Ozš ari kļausa Ļopsas un ļac okã atsapyustus un nusadzartu gordo iudinia. Bet Ļopsa tiuleñ jam mugorã, nu mugoras uz rogim un ar vinu lecini orã nu okas. Prujom idama jei vël ožam uzsauc: „Dzer nu dzer gordũ iudiñi, bet tik ar maru, ka naporsadzeriš!“

Kas kotra vordim tić,
Tũ vigli pivil cyts.

33. Divi zači.

Suñš iraudzeja jaunu naļeļu začeiti un sõka ju kert. Suñš začeišam piskreja gluži kłot, bet te jam pošã priškã nu kryuma izļac ļeļš brangs začiš. „Kas mañ tikš nu mozo“, suñš dumoja: „ļobok keršu ļeļu“. Dumots — dareits. Jis sõka skrit pakal ļeļam začam. Bet ļeļam začam ir ari mudras mudras kojas. Suñš jo navareja panokt, un pa tu ļaiku mozais začeitš ari beja toli prujom.

Daudz grybesi, moz dabosi. Div dorbus reizē dareisi, nivina ļābi napadareisi.

34. Dorzs.

Mañ dorzenš pi mojas,
Tur ļabprot es̄ eju,
Tur ļacu un doncoju,
Tur napikiust kojas,
Tur smejus, tur dzižu,
Tur gavilet varu,
Tur šu un tu doru,
Tur aizvinam itu.

35. Lemeši.

Saiminiks izkoļa div lemešus. Vinus idzyna lemesneicā un ļyka pi dorba, bet utrus nuļyka koktā. Saiminika mozais daļs reizī vaicoja nu tova: „Par ku ti lemeši koktā ir apyusejuši, bet ti orklā speid un ļaistos, kai sudobrys?”

Tavs paskaidroja: „Redzi, barns: isokumā ti lemeši beja vinaidi. Ti, kas mirā, bez dorba, ir apyusejuši, bet ti, kas dorbā ir paļykuši daudz spudroki, nakai isokumā beja. Tys pats ir ar cyļvakim: dorbs nuspudrynoj, slinkums saryusynoj.

36. Gudro vorna.

Vornai grybejas dzert. Jei ilgi mekleja iudinia. Te uz lauka jei irauga skruzi ar iudini. Bet iudinis beja tik dybynâ. Aizsnegt jei navareja. Skruzi apgost un sakniobt ari jai naizdevias. Pedeigi vornai inocia łobs padums protâ. Jei soka łaseit mozus akmistenius un mešt skruzê. Iudiñs caur tu pasacela un vorna vareja vigli pasadzertiš.

37. Pokova gobolš.

Rudziniku tavs ar sovu daŭu Andryvi goja uz pilsatu. Uz cela ji iraudzeja pokova gobolu. Tavs uz Andryvi saceja: „Pisaliciš, daš, pajem tû pokova gobolu un ibož kalê“. — „Taida nika del nastov zemê liktiš!“ atsaceja Andryvs un goja tolok. Tavs nasaceja vairok niko un patš pacela pokova gobolu. Pi kalva jis tu pordevia par dažom kapeikem un par jom pilsatâ nuperka višniu ugas. Uz satu ejut saule stypri spidia. Andryvam grybejas dzert, bet iudinia celâ nikur nabeja. Ju tolok ji goja, ju vairok Andryvi šlopeš muceja. Nu tavs, kai najauši, numetia vinu ugu zemê. Andryvs pryceigs tu sakeria, kai załta gobolu uo ibozia mutê. Pec łaicenia tavs numetia utru ugu. Andryvs ju pacela un apedia tik pat gordi kai pyrmu ugu. Tâi tavs łyka Andryvam liktiš i pec kotras ugas. Beidzut

jis saceja: „Redzi, daš, jo tu pec pokova gobola byutu liciš vinu reizi, tod tev nabyutu pec ugom josalicas symtu reižu. Redzi, ka nika pokova gobola del stov liktiš na tik vinu reizi vin, bet symtu reižu.“ Andryvam tyka łels kauns.

Slinkums kaunu dzemdej.

38. Łobs aizdors.

Kaids bogots kungs izgoja nu pilsatas uz laukim pasastaigotu. Reizi gadejos stypram leitam leit, un bogotais kungs igoja nabadzeigâ zemnika budenia. Tur pi gołda sedeja barni un gordu muti edia bizu putru. Ji vysi beja vasali un skaisti, kai ruzeš. Eogotais kungs vai-coja nu barru motes: „Nu ko tys nok, ka tovi barni tik garšeigi ad prostu

bareibu un pi to ir tik spergti un vasali?“ — „Tys nok nu to,“ atsa-
ceja mote, „ka es piliku ediniam trejadu aizdoru: Vyspyrms, es liku
barnim vysu dinu strodot un posim caur dorbu maizi nupelneit. Utrkort,
es jim dudu est tik adamos reizes. Treškort, ji nadaboj nikaidu soldo-
numu. Redzit, topec ji ir veseleigi un jim prosti edini soldoni un gordi!“

Ar sova vaiga svidrim tev byus maizi est.

Kad maize un sols, tod vaigs nav bols.

39. Ļopsa un gailis.

Ļopsa reizi izgoja satā, na visūs, bet vystu zogtu. Bet vystas loktā,
nikai klotu tikt. Ļopsa viltineica soka uz gaili: „Labreit, kaimiņ!
Kop zemē, daresim miru! Tagad vysi kustuni miru nudarejuši.“

Bet gailis ari na gluži bez prota. Jis saprut ļopsas vilteibu, nasoka
niko izstip koklu un veras.

„Ko tu ti veriš?“ ļopsa vaicoj.

„Verus, ka myusu ļelais suns skrin šur. Jis ļaikam ari gryb ar
tevi miru sadaret.“

Ļopsa nasoka vairok ni vorda un aizskrin pa goļu, pa koklu uz mežu.

Kas dreži tic, tys pisavil.

40. Bridis.

Bridis goja pi upeš
dzartu. Iudinī jis iraudzeja
sevi un saceja: „Cik skaisti
maņ storaini rogi! Es vysaidi
asmu skaists ļups, tik kojas
maņ taidas tivas, garas.
Jos maņ dora kaunu! Jo jos
byutu tik skaistas, kai rogi,
tod es byutu skaistokais
ļups pasaulē.

Te atskaneja medinika
taure; suni soka rit. Bridis
devia kojom zini, un nusmo-
datos kojas ju aiznesia toli
nu sunim un medinikim.
Bridis iskreja mežā, bet te

jo ļeli skaisri rogi soka mestiš kryumūs un jis navareja tik dreži
tikt uz prišku. Tamļaikam suni panocia bridi, nugozia zemē, un medi-
niki ju nusovia. Ku nu brižam leidzeja skaisti rogi.

Naraugi pec to, kas skaists, rangis pec to, kas dareigs.

41. Meikleš.

1. Cytam kuž, patš klidz. (So—).
2. Cytam koļpoj, patš sevi tērej. (Sav—).
3. Jem nust, palik lēloks. (Du—).
4. Saime ad, golds runoj. (C—ka ar suv—).
5. Boļts pōlōgs zemi apkļoj. (Šu—s).
6. Kas prut vysas voļudas? (A—lss).

42. Kai zaglam izgoja.

Mozais Jurš beja iradiš šu, tu bez zinias jemt. Gon mote jam saceja, ka tys nav ļabi dareits un ka taidus cylvakus sauc par zaglim, bet Jurš uz moti moz klausejos.

Reizi obolu laikā jis sadumoja it uz kaiminiu dorzu abulu zogtu. Dumots — izdareits. Dorza satā jis izlauzia zedinius, ileida ikšā un pibozia pyļnu ozuti un kešas obulu.

Te dorzā nocia saimniks. Jurš sōka begt un grybeja nu dorza izleišt pa sovu caurumu, bet aizaspridia zediniūs. Zogti obuli padareja ju daudz rasnoku. Saimniks ju sagiva zogtūs obulus atjemia un notisoja jaunū zagli.

Bledeiba pate sev reikstēs griž. Barns roda, kaidis veiram byuš tykums.

43. Barni, nu skōlā, skōlā.

Sauleite ar syļtumu un gaismu nu mums aizit. Meži un ļauki palik pļyki. Kiutri ļōči taisa sev midzini dubumūs. Ku tod niu, barni, jius dareisit? Voi cauru zimu tupesit aizcepļi pi kačanim?

Tāi cylvaku barnim napidar dareit. Dīvs myusim deviš saprašōnu un pylnu protu. Šos dovonas gaismā aug un vairojas. Tymseibā jos neikst. Barni! dorot lōbok tāi, kai daži putni. Ji zimai nokut sasalosa borūs un vertinēs.

Ji laižas uz syltim dinavydim. Tī meži leigojas jaunūs zalumūs. Lauki tī puškoti vainiukim. Sauleite tī speid spudri un apsveicynoj sovus cela bidrus.

Bet kur gon, barni, jiusim tī dinavydi? Dzervem leidza skrit jums naleidzatu. Jius esit cylvaku barni. Taidūs dinavydūs jius ari naatrassit to meklejamo monta. Jis jiusim sagodots tepat eisti tyvu.

Skōlā, barni, tur jiusim josasteidzas tykuši! Tur jiusu dinavydi! Tur josalosos borūs un vertinēs. Skōlā jius atrassit eistū gaismu. Tur gaisma speid navin caur lūgim un nu lampom. Tur speid ari gaisma, kas jiusu protu var apgaismot un jius padareit par gaismas barnim.

Skōlā jius atrassit syltumu, kas sirdiē dora dzeivas. Skōlā atspeideš sauleite, kas naveistamas pučēs audzynoj. Pori verstu, pori jjudžu tacadami, jius sakrosit dorgu montu, ku kudeš un ryuss namaitoj.

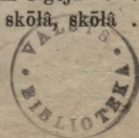
Pavasār jiusim byus vēl vairok ku stosteit kai nu tolim dinavydim atnokušom bezdeleigom. Kiutri barni, kas cauru zimu sedejuši aizceplī, tod kauna pylni nukors goļvas.

Tāi steidziteš nu, barni, skōlā, skōlā!

Satura rodeitojs.

Parogr.	pslp.	Parogr.	pslp.
1—29. ABC	3—21	44. Jauno peleite	28
30. Uzulis. Upeite	22	45. Izalcis ubogs	29
31. Celiniks un ubogs	22	46. Ustoba	29
32. Vyļks	23	47. Nusamaldejuse	29
33. Kurpiniks	23	48. Rudzi	30
34. Mote	23	49. Tigerš. Tautas dzisma	30
35. Asarš	24	50. Omots nateik lomots. Tautas dzisma	31
36. Putni	24	51. Žurka	31
37. Egleite	25	52. Škursteniu slaucetojs	32
38. Barni	25	53. Čyūška	32
39. Div kozas	26	54. H h; F f	32
40. Guvš	26	55. Skaitli 1—10	33
41. Skolā, barni	27	56. Mozi un ņeli burti	33
42. Ločš	27		
43. Zyrgs	28		

Nē	pslp.	Nē	pslp.
1. Pymais dorbs barnim	34	23. Napateiceiba	41
2. Boryneite	34	24. Meikleš	41
3. Cito čaula	34	25. Melš	41
4. Okulari	34	26. Skudrete	42
5. Mozi barni	35	27. Dorgi akmini	42
6. Ļobais puika	35	28. Vorpas	42
7. Paleidzi Ļabprot	35	29. Streida augli	43
8. Meileigi barni	36	30. Oži un vyļks	43
9. Puika un akmistēš	36	31. Boryneite	44
10. Slinkiš	36	32. Ļopsa un ozš	44
11. Leidzceiteigo meitinia	37	33. Divi zači	44
12. Gudeigs atradejs	37	34. Dorzs	45
13. Tautas dzisma	38	35. Lemēši	45
14. Veikļa meitenia	38	36. Gudro vorna	46
15. Ivenia	38	37. Pokova gobolš	46
16. Mōsa un bōlelenš	38	38. Ļobs aizdors	46
17. Peleiteš	39	39. Ļopsa un gailš	47
18. Gordos zemneicas	39	40. Bridš	47
19. Divi zynotu	39	41. Meikleš	48
20. Divs ir vysur	40	42. Kai zaglam izgoja	48
21. Barns un putneni	40	43. Bāri, nu skolā, skolā	48
22. Ikoreigo Ļopsa	40		

Valtera & Rapas akc. sab., Rīgā, izdotās grāmatas.

Žagara, A., Kosmogrāfija vidusskolām. Ilustrēta.

Šmeiņa, Otto, Dabas mācība. E. un J. Bitiņa tulkojumā, I daļa, Dzīvnieki, II daļa, Stādi. Ilustrēti.

Šmīdita, prof. P., Ievads valodniecībā. Scenas tabulas skolām, leclās.

— Cetri gada lalki.

— Anatomija.

— Botanika.

— Zoologija.

Sējas, L., Franču valodas mācības grāmata. Pirmais un otrs gads. Ar franču-latv. vārdnīcu.

Sēkļa, Lasama grāmata skolām. Sastādījuši V. Plutte-Olavs un A. Bāliņš. Ar bildēm. I daļa.

Siliņa, P., Dr. M. Lutera katķisms.

Smilģas, A., Viēn gramatika vidusskolām.

Šönfeld, A., Rotais pūrs. Rokas grāmata skolām un mājās. Ar notīm un zīmējumiem.

Švabes, A., Latvijas vēsture pamatskolām. Bagātīgi ilustrēta.

Štāla, M., Rēķināšanas teorijas kurses V. un VI. pamatskolas klasei un pašmācīšanai.

Stiprais, J., Latviešu tirdzniecības korespondence.

Strauta, A., Latviešu valodas mācība. Pareizrakstība, vārdu un teikumu mācība un domu raksti. I.—IV. b.

Zundu Peters, Pareizrakstība pašdarbības skolās un mājās.

The College Library. Edited by H. A. Parkman and R. O. G. Urech.

Selections from the best English

and American Authors. With Lettish Notes and Glossary.

1. Dickens, C. Selection from „David Copperfield“.

2. „ „ „ A. Christmas Carol.

3. „ „ „ Selection from „Pickwick Papers“.

4. Kipling R., Riki Tiki Taki and other Tales.

5. „ „ „ Selection from „The Jungle-Book“.

6. Wilde, O., Selected Tales.

7. Defoe, Robinson Crusoe.

8. Normanby, Selection from „Destinies“.

Turkin, Dr. E., Angļu valodas mācība vidusskolām. Ar angļu-latviešu vārdnīcu. I. un II. daļa.

Tretjakova-Bledova, Dēva vārdu mācība pareizticīgiem skolniekiem.

Urech, R., English Textbook for learning English. Ar angļu-latv. vārdnīcu.

I, II Part.

— English commercial correspondence.

— The English literature.

Vidma, J., Pasaulis zīdītāji-kustotāi. Pēc angļu V. Kerbija „Mannuāls of the World“ sastādīts. Ar 169 nobildejumiem krāsās.

Vigrabs, G., Viēn valodas mācība esācējiem. I gads. Ar zīmējumiem.

Celms, J., Rēķinu uzdevumu krājums. Ilustrēta. I, II. un III. daļa.

Cimcses, J., Dzeceņu rota viru korecēm.

Cuka, O., Dr. Martīna Lutera maģals katķisms skolām.

— Vadoņa katķismi. Rokas grāmata skolotājiem. Pēc O. Cukana cītoem parāģeem sastādījis A. Bāliņš.

Cukura, R., Rēķināšanas teorija. I, II. un III. daļa.